

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsbyrån, S3

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, AR, CW

Frånvarande
FK

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Annette Holmberg-Jansson

Protokollförare
Jurist
Marcus Söderholm

Nr 39

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

ÅLR 2022/4544

86 S3

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att skicka utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet enligt **bilaga S322P22**.

Hänvisning
Er begäran om utlåtande 01.06.2022
VN/12741/2022

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FIN-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Jurist Marcus Söderholm, +358 (0)18 25000 (växel)
marcus.soderholm@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

Landskapsregeringen har 01.06.2022 mottagit en begäran om utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. I regeringens proposition föreslås de temporära begränsningarna som har samband med covid-19-epidemin i lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016, nedan smittskyddslagen) förlängas till och med 31.12.2022. De temporära bestämmelserna i smittskyddslagen är i kraft till 30.6.2022.

Detta är andra gången förslaget är ute på remiss. Vid den första remissrundan inkom begäran 26.4.2021 och social- och hälsovårdsministeriet begärde ett utlåtande från landskapsregeringen senast måndag 2.5.2022 klockan 16:15. Då endast 14 av 102 sidor av den finskspråkiga propositionen översatts till svenska lämnade landskapsregeringen inget utlåtande om det materiella innehållet i utkast till regeringens proposition. Med anledning av landskapsregeringens utlåtande blev tjänstemän från landskapsregeringen inbjudna till ett muntligt diskussionstillfälle, 12.05.2022, med tjänstemän från social- och hälsovårdsministeriet angående regeringens proposition.

Lagstiftningsbehörigheten

Regeringens proposition berör rättsområden som hör till både Ålands och rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland hör hälso- och sjukvård till åländsk lagstiftningsbehörighet medan smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur enligt undantaget i 27 § 29 punkten i självstyrelselagen hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna ska i landskapet skötas av landskapsregeringen eller någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Lagförslagets innehåll

I lagförslaget föreslås att paragraferna 58 a, 58 c-e, 58 g-h och 59 a-e §§ på nytt inkluderas i utbudet av metoder i lagen om smittsamma sjukdomar. Det innebär således att 16 a-g, vilka berör covid-19-intyg och covid-19-testning, 4 a kap. (43 a-i), vilka berörde coronablinkern, 58 b, som berörde tillsyn över förplägnadsrörelser vilken framöver behandlas kring övriga förpliktelser och begränsningar enligt 59 a-e §§, 58 f, berörde temporära begränsningar av antalet passagerare, 58 i-m §§, vilka berörde covid-19-intyg, inte får jämförbara lagrum i det nya lagförslaget.

Begränsningarna av förplägnadsverksamheter föreslås enligt propositionen överföras för att omfattas av kommunernas och regionförvaltningsverkens behörighet och beslutskriterierna för begränsning av förplägnadsverksamheterna skulle vara enhetliga med övriga kriterier om begränsning av användning av lokaler. Därtill skulle giltigheten för regleringen kring tillsynen av ovan nämnda reglering och preciseringarna av 91 § förlängas.

Det centrala målet med lagförslaget är att stärka de lokala och regionala myndigheternas möjligheter att proaktivt och snabbt vidta nödvändiga och proportionerliga åtgärder i en situation där antalet covid-19-smittor börjar stiga på nytt på ett sätt som äventyrar social- och hälsovårdstjänsternas tillräcklighet.

Angående de paragrafer som inte får jämförbara lagrum i det aktuella förslaget anser statsrådet att det inte längre finns tillräckliga epidemiologiska och medicinska grunder för att förlänga giltighetstiden för dessa paragrafer eller så överensstämmer de inte, på grund av någon annan orsak, längre med deras ändamål i den nuvarande epidemisituationen, eller så har deras giltighet inte längre i praktiken haft någon stor betydelse för förebyggandet av spridningen av covid-19-epidemin.

Slopandet av Covid-19-intyg och covid-19-testning

I lagförslaget konstateras att en förlängning av de gällande paragraferna om hälsosäkerheten vid gränserna inte anses vara epidemiologiskt och medicinskt nödvändiga och proportionerliga i den nuvarande epidemiologiska situationen, inte ens på så sätt att bestämmelser om regleringens ikraftträdande föreskrivs separat genom lag, vilket föreslogs i den ursprungliga propositionen.

I utlåtande av Institutet för hälsa och välfärd har det konstaterats att de hälsosäkerhetsåtgärder som vidtagits vid platserna för inresa i landet inte kunnat och i framtiden inte heller till fullo kan hindra spridning av coronaviruset och dess olika mutationer i Finland.

Landskapsregeringen har sedan tidigare lyft fram detta ett flertal gånger och även skickat en skrivelse till social- och hälsovårdsministeriet, 10.2.2022 (ÅLR 2021/4460), gällande de temporära bestämmelserna i 16 a-g §§ i smittskyddslagen. I denna skrivelse redovisade landskapsregering motiveringar till varför social- och hälsovårdsministeriet i skyndsam ordning borde vidta nödvändiga åtgärder så att bestämmelserna i 16 a-g §§ smittskyddslagen så fort som möjligt kunde upphävas.

Utifrån detta ser landskapsregeringen positivt på att 16 a-g §§ inte får jämförbara lagrum enligt det nya förslaget.

Ändring av tillämpningströskeln

I propositionen föreslås att tillämpningströskeln för den begränsande regleringen ändras på så sätt att begränsningarna i fortsättningen inte strävar efter att förebygga spridning av covid-19, utan allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården på grund av covid-19-sjukdomen. Detta ligger i linje med lagen om smittsamma sjukdomar.

I lagförslaget vore grunden i fortsättningen förebyggande av en svår covid-19-epidemi och de olägenheter som den orsakar för samhället. Med svår covid-19-epidemi avses en situation där epidemin hotar befolkningens hälsa med anledning av allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården på grund av covid-19-sjukdomen.

Såsom konstateras i lagförslaget anser landskapsregeringen att långvariga åtgärder som proaktivt och på ett omfattande sätt gäller individer, hela befolkningen eller vissa samhällsfunktioner på det tidigare sättet inte längre vara epidemiologiskt och medicinskt motiverade för det nämnda ändamålet, särskilt med tanke på att befolkningens immunitetsskydd är betydligt mycket bättre idag än vad den var för två år sedan. Utifrån detta håller landskapsregeringen med om att ändringen av tillämpningströskeln är motiverad och ändamålsenlig för att möta eventuella kommande utbrott av covid-19.

Vidare ser landskapsregeringen positivt på att det även i fortsättningen skulle finnas en rätt för företag till en skälig ersättning i en situation där det förordnas att dess kundlokaler stängs eller då verksamheten på annat sätt begränsas avsevärt

Beslutsfattandet om begränsningar av förplägnadsrörelsers verksamhet

Av lagförslaget framgår att begränsningar av förplägnadsverksamhet i fortsättningen inte föreskrivs med en förordning av statsrådet, utan att beslut om begränsningsåtgärder fattas av den regionala myndigheten med ansvar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar.

Landskapsregeringen har i flera tidigare utlåtanden under pandemin konstaterat att regionala organ på ett bättre sätt kan ta ställning till eventuella begränsningar och åtgärder som krävs för att bekämpa covid-19-epidemin och att bestämmelserna i 58 a § i smittskyddslagen har skiljt sig från många andra befogenheter i lagen då begränsningarna fastställts centralt genom förordning av statsrådet och inte genom förvaltningsbeslut regionalt. Även grundlagsutskottet har noterat att strukturen i den tidigare 58 a § skiljer sig från många andra befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar i och med att det inte anvisas att begränsningar ska fastställas genom förvaltningsbeslut utan genom förordning av statsrådet.

Landskapsregeringen har sedan tidigare lyft fram att man ansett att den föregående skrivningen i 58 a § smittskyddslagen varit problematisk och att regleringen faller inom lagtingets lagstiftningsbehörighet. Utifrån detta har landskapsregeringen föreslagit att den borde ändras så att landskapsregeringen regionalt utgående från Ålands särförhållanden och utgående från tillämplig landskapslagstiftning samt förvaltningsbehörigheten inom smittskydd enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen ges stöd att på Åland genom förvaltningsbeslut begränsa förplägnadsrörelsers öppethållningstider och serveringstider.

Med utgångspunkt i vad landskapsregeringen tidigare lyft fram och den nu föreslagna lydelsen i 58 a § ser landskapsregeringen positivt på de föreslagna ändringarna.

Avslutning

Sammantaget konstateras att många av de nu föreslagna ändringarna ligger i linje med vad landskapsregeringen lyft fram tidigare och utgående från detta är landskapsregeringen generellt sätt nöjd med det nu aktuella lagförslaget.

I övrigt konstateras även att förslaget att bibehålla tidigare indelningen av paragrafer är bättre än vad som framgick i det tidigare lagförslaget. Skulle man ändra den redan etablerade tillämpningen skulle det innebära flertalet problem och missförstånd i det praktiska arbetet.

Avslutningsvis vill landskapsregeringen på nytt lyfta fram frågan om vilken myndighet som ska handha förvaltningsuppgifterna enligt lagstiftningen om smittosamma sjukdomar hos människor inom hälso- och sjukvården på Åland vid införandet av begreppet välfärdsområden i smittskyddslagstiftningen. Enligt 30 § 9 punkten i gällande självstyrelselag ska de förvaltningsuppgifter som ankommer på en riksmyndighet på Åland skötas av landskapsregeringen eller någon annan myndighet som anges i landskapslag. När smittskyddsuppgifterna i riket flyttas till välfärdsområdena som inte är riksmyndigheter, överförs från 1.1.2023 förvaltningsuppgifterna från landskapsregeringen till riket om inte självstyrelselagen ändras.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annette Holmberg-Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi
Heidi Kaila, statsrådets kansli, heidi.kaila@gov.fi
Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@gov.fi
Mia Mäkinen, social- och hälsovårdsministeriet, mia.makinen@gov.fi
Mikaela Nylander, justitieministeriet, mikaela.nylander@gov.fi
Mats Löfström, riksdagsledamot, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet, janina.groop-bondestam@gov.fi
Noora Löfström, statsrådets kansli, noora.lofstrom@gov.fi